

Секція 14
МЕНЕДЖМЕНТ І ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИЙ БІЗНЕС

В.А. Антонова, канд. екон. наук (*ДонНУЕТ, Донецьк*)

**ЕКОНОМІЧНА СВОБОДА ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ
В ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ УМОВАХ**

Свобода займає провідне положення в процесі розвитку. Ця роль обумовлена її цінністю та ефективністю. Цінність досягнення прогресу оцінюється, насамперед, за станом прав людини в суспільстві – наскільки ці права розширилися й зміцнили. А рівень розвитку безпосередньо залежить від вільної діяльності членів суспільства.

В умовах формування ринкових відносин економічна свобода діяльності по праву здобуває першорядну увагу. Вона визнається сьогодні всіма вченими й фахівцями в різних сферах діяльності.

Грунтуючись на різних точках зору економістів з питання економічної свободи, варто звернути увагу на факт того, що її потрібно розглядати на різних ієрархічних рівнях. Такими будуть рівень країни, регіону, відомства, підприємства. Особлива роль у дослідженні економічної свободи належить рівню, який перебуває в основі - економічної свободи підприємства (діяльності).

Економічна свобода виступає важливим фактором розвитку бізнесу. Вона однаково важлива як для підприємця, бізнесмена, підприємства як господарської одиниці, так і для споживача, тому що створює середовище для творчої діяльності особистості як такої.

Безпосередньо саму економічну свободу можливо виявити тільки на абстрактно-теоретичному рівні. Реальність існування визначається за зовнішніми формами її прояву: економічною стабільністю; економічною рівновагою; потребам; економічними інтересами; характеру господарської діяльності.

Саме у вищевикладеній послідовності економічна свобода здійснює свій вплив на розвиток господарюючого суб'єкта. При цьому наявність її в будь-якій формі, є умовою виникнення самого підприємства.

Економічна свобода у своєму розвитку прагне до самозбереження вже досягнутого рівня й до безперервного його підвищення. У цій якості економічна свобода починає проявляти себе через внутрішні закономірності свого розвитку, аналогічні економічній природі капіталу. Останній стає таким тільки в процесі свого самозростання і безперервного руху.

Виходячи з вищевикладеного: 1) економічна свобода підприємства (господарюючого суб'єкта) виникає на стадії проектування й виступає як необхідна умова його виникнення; 2) кількісна оцінка економічної свободи ідеального, але ще не реального, підприємства визначається виходячи з кількісного значення форм її зовнішнього прояву. Тобто, ідеальним вважається рівень економічної свободи при повному збігу економічних інтересів учасників процесу створення підприємства. У дійсності ж такого збігу досягти просто не можливо. Тому ступінь відхилення досягнутого рівня рівноваги економічних інтересів від максимального й буде кількісною характеристикою сталого рівня економічної свободи.

Практика ділових відносин в контексті економічної свободи стратегічного розвитку виробила певну систему взаємин учасників бізнесу. Вона включає дотримання соціально-економічного суверенітету ділових відносин, відповідальної взаємодії ринкових суб'єктів і єдності їх інтересів. Проте ділові відносини суб'єктів не можуть розвиватися, якщо вони не рахуються зі своїми контрагентами. Тому що вільний вибір напрямків діяльності й здійснення в сучасних економічних умовах можливо лише на основі якомога більш повного засвоєння інформації про інтереси, наміри і дії іншої сторони.

Економічна свобода діяльності підприємств РБ повинна полягати в наданні їм можливості діяти в інтересах своїх працівників, власників, споживачів та держави, відповідно до ринкової кон'юнктури, самостійно визначати обсяги й структуру виробництва, обсяг продажу, ціни на свої продукцію і послуги, обирати ділових партнерів та ін.

Структурна перебудова торкнулася зміни форм власності підприємств РБ, що певним чином позначається на економічній свободі їхньої діяльності. Відносини власності охоплюють процеси присвоєння, відчуження, користування, володіння й розпорядження факторами виробництва і продуктами праці, стратегію та тактику розвитку підприємства, напрямку використання коштів, вибору форм організації праці й виробництва, а також контролю за ними. Управління всіма видами діяльності виступає обов'язковою стороною і функцією власності. Власність є одним із ключових (але не єдиним) елементом економічної влади – її джерелом.

З цього приводу, в ринковій економіці для розширення економічної свободи підприємств РБ вельми необхідним стає створення потужної правової основи; стабілізація економіки; забезпечення соціального захисту й соціальних гарантій; захист конкуренції. Необхідно знайти ефективний шлях комбінування ринкових механізмів, а також економічного планування й регулювання, поєднавши в єдиному механізмі начала 2-х систем.